

og vinarhönd. Það er hvorttveggja styrkasta stöðin gegnum hið ókunna og ósæða er fram undan bíður.

Ög með vissunni um að svo megi verða býð ég yður gleðilegt nýtt ár, og þakka kærlega liðinn dag. Gleðilegt ár.

R. P.

Svar til séra Jóhanns Bjarnasonar.

Fyrir skömmu birtist í Sameininguoni grein eftir séra Jóhann Bjarnason með fyrirsögninni: „Etlum vér Vestur-Íslendingar að skifta um trúarbrögð?“. Helzt til lengi hefir dregist, að grein þessari væri svar, ð af hálfu vor Únitata; því þó ekki sé líklegt að hún geti haft mikit áhrif á skoðanir hugsandi manna, þá er hún samt þess verð að henni sé svarað, vegna þess að í henni er ráðist á menn og málefni.

Greinarhöfundurinn tekur sér fyrir hendur að sýna fram á, að það sé skaði fyrir Vestur-Íslendinga að skifta um trú; og að þeir eigi allir að halda fast við sína lútersku barnatrú. En, eins og eðlilegt er, geogur honum illa að sýna fram á þetta með tókum: koma óstuddar staðhætingar í stað tók-sendaferlsu og jafnvel skammir, sem ekki eru sambodnar neinum manni, er vildi reða málið með stillingu.

Höf. minnst fyrst þokkuð á trúarháfileikann, sem hann svo nefnir, og gefur í skyn, að til þess að menn aðhyllist Únitaratrú eða hina svo nefndu nýju guðfræði, þurfi hann að vera kominn í niðurniðslu. Hér kemur í ljós hin vanalega þröngsýni og hugsunarskekkja afurhalds-amra manna. Trú og lúterskar trúarskoðanir eru í langum höfundarins eitt og hið sama. Ég geri ráð fyrir að með trúarháfileika eigi hann við hina innri tilhneigingu manna að mynda sér trú. Sú tilhneiging er almenn, og inn í hana eru ofnir vamsir sálarlífs eiginleikar. Hún á ekki meira skylt við lúterskar trúarskoðanir en katólskar eða búddískar trúarskoðanir: hún er alstaðar til þar sem trúarskoðanir af einhverju tagi eru til. Lútersk guðfræði er afleiðing þess arar tilhneigingar. Þó hún hyrti alveg úr heiminum mundi tilhneigingin ekki hverfa. Þetta tal um trúleysi hjá öllum, sem ekki aðhyllast sömu skoðanir og maður sjálfur er ofur-einfaldlegt, eins og höf. atti að vita.

Það á vist að vera fyndni hjá höf. að líkja þeim, sem skifta um trú (hatta að vera lúterskir) við þá sem komast „á hrepp“. En ekki styður sú fyndni málstað hans vel. Þeim mönnum mun hættast við að komast „á hrepp“ á Íslandi, sem minsta framtakssemi hafa og mest vænta hjálpar frá öðrum. Framtaksleysi í trúarefnum er það, að hugsa sem minst sjálfur, fá alt frá öðrum, reiða sig á það sem er gamalt og viðtekið — það er að vera trúarlega „á hreppnum“, ef nota má samlíkinguna. Og í þessu ástandi vill höf. að allir Vestur-Íslendingar séu og verði um aldur og afi. Lívið betur fæst höf., þegar hann líkir trúarstefnunum þremur við kleðaburð. Hinn vandaði búningur lútersku trúarinnar, sem hann svo nefnir, er orðinn fremur